

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízдила a soudkyň JUDr. Brigity Chrastilové a JUDr. Milady Tomkové v právní věci **žalobkyně: V. V.**, zastoupena JUDr. Janem Peterem, advokátem, se sídlem Masarykovo nám. 225, Benešov, proti **žalované: Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 4. 10. 2004, č. j. 43 Cad 113/2003 – 40,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovaná **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) podala včas kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Praze, blíže označenému v záhlaví, kterým byla zamítnuta její žaloba směřující proti rozhodnutí žalované ze dne 8. 10. 2003, č. 566 021 1150, kterým byla stěžovatelce zamítnuta žádost o plný invalidní důchod.

Stěžovatelka kasační stížnost odůvodňuje vadou řízení, neboť rozhodnutí žalované nemá oporu ve spisech a je nepřezkoumatelné. Podle rozhodnutí žalované byl rozsah poškození stěžovatelčina zdraví posuzován podle kap. III., oddíl A, položka 5 přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. a míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti byla stanovena na 20 %. Rozhodnutí se však nezabývájí bližším určením stanovení míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti v rozsahu, který je stanoven v uvedeném ustanovení přílohy. Dle něho je při kombinované poruše imunity provázené vleklými nebo recidivujícími infekčními projevy, podstatným snížením výkonnosti organismu stanoven v rozsahu

20 – 40 %. Napadená rozhodnutí žalované se nezabývají celkovým stavem a celkovou výkonností stěžovatelčina organismu a neurčují tedy důvod, proč byl stanoven pokles o 20 %. Při jazykovém výkladu věty použité v protokolu o jednání posudkové komise MPSV pro Středočeský kraj poklesla míra schopnosti stěžovatelčiny soustavné výdělečné činnosti na 20 %, tj. byla zachována pouze v tomto rozsahu. Snížila se tedy o 80 % a z tohoto důvodu je stěžovatelka plně invalidní. Za nepřezkoumatelný považuje stěžovatelka i rozsudek krajského soudu, jelikož se nezabývá důvody, pro které byl stanoven rozsah míry zachování pracovní schopnosti. Stěžovatelka navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Praze zrušil a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení.

Svou kasační stížnost stěžovatelka doplnila zprávami ošetřujících lékařů a dalšími písemnostmi souvisejícími s jejím sporem o přiznání invalidního důchodu. Zároveň konstatovala, že posudková komise se vůbec nezabývala zprávami z nestátního zdravotnického zařízení a neposuzovala její zdravotní stav objektivně. Přestože sama stěžovatelka žádala posouzení zdravotního stavu soudním znalcem, soud jí v této věci nikdy nevyhověl.

Žalovaná se k podané kasační stížnosti nevyjádřila.

Dne 11. 11. 2005 bylo Nejvyššímu správnímu soudu doručeno podání stěžovatelky, kterým namítala podjatost předsedy senátu JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudkyně JUDr. Brigity Chrástilové. O této námitce rozhodl čtvrtý senát Nejvyššího správního soudu usnesením ze dne 13. 6. 2006, č. j. Nao 16/2006 - 64 tak, že uvedení soudci nejsou vyloučeni z projednávání a rozhodování předmětné věci.

Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, neboť byla podána ve lhůtě dvou týdnů od doručení napadeného rozsudku [§ 106 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“)], a je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatelka byla účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Z obsahu podání lze dovodit, že stěžovatelka namítá kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., a tedy kasační stížnost je přípustná.

Ze správního a soudního spisu plynou pro věc jako podstatné následující skutečnosti:

Stěžovatelka neúspěšně žádala o invalidní důchod v letech 1987, 1988 a 1993. V rámci přezkumného soudního řízení v letech 1993 – 1999 byl stěžovatelčin zdravotní stav posuzován posudkovou komisí, a to naposledy dne 13. 5. 1997, a poté znaleckým posudkem vypracovaným dne 1. 4. 1998 katedrou posudkového lékařství Institutu postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví, přičemž závěry odborníků se vždy shodovaly. Diagnóza byla stanovena na vrozenou anomálii ledvin bez poruchy funkce, vertebrogenní bolestivý syndrom při statickodynamické insuficienci páteří, trvale bez známek kořenové či míšní léze. Zdravotní stav stěžovatelky tak byl hodnocen jako dlouhodobě nepříznivý, podle posudkové komise i posudku znalců však nebyla stěžovatelka částečně ani plně invalidní.

Z dokumentace OSSZ Benešov dále vyplývá, že stěžovatelka podala dne 21. 5. 2003 žádost o invalidní důchod. Posuzující lékařka dne 8. 9. 2003 konstatovala, že u stěžovatelky jde o kombinovaný imunodeficit, anxiousní syndrom u osobnosti premorbidně simplexní, psychoastenické a senzitivní, vrstvý vertebrogenní syndrom, poruchu stability a dynamiky páteře. Pro kombinovanou poruchu imunity byl pak podle kap. III, odd. A, položka 5 přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 Sb. stanoven pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti

na 20 % s tím, že stěžovatelka není plně ani částečně invalidní podle zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění.

Rozhodnutím žalované ze dne 8. 10. 2003, č. j. 566 021 1150, byla proto stěžovatelčina žádost o plný invalidní důchod zamítnuta. Proti tomuto rozhodnutí podala stěžovatelka dne 15. 12. 2003 žalobu ke Krajskému soudu v Praze. V ní zejména uvedla, že posuzující lékařka si nevyžádala zprávy od všech lékařů, u nichž je stěžovatelka léčena, a dále též se závěry, které byly k jejímu zdravotnímu stavu učiněny. Rovněž vyslovila pochybnosti o správnosti závěrů posudkové komise, která její zdravotní stav posuzovala v průběhu předchozích soudních řízení.

Krajský soud si k posouzení stěžovatelčina zdravotního stavu vyžádal posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí pro Středočeský kraj, který byl vypracován dne 31. 5. 2004 a na žádost stěžovatelky doplněn dne 16. 8. 2004. Komise konstatovala průběh posudkového řízení od roku 1986 do roku 1998, kdy nebyla stěžovatelka kolektivním znaleckým posudkem shledána plně ani částečně invalidní. Od roku 1998 až po dobu rozhodnou, tj. 8. 10. 2003 nebylo zjištěno žádné podstatnější zhoršení stěžovatelčina zdravotního stavu, které by mělo za následek invalidizaci. V diagnostickém souhrnu komise uvedla, že jde nadále o chronický bolestivý syndrom páteře bez známek kořenového dráždění. Páteř nebyla významnějším způsobem omezena, nebyly prokázány známky kořenového dráždění, ochrnutí končetin či těžších svalových atrofií. Při neurologickém vyšetření v komisi byl shledán nález přiměřený věku. V minulosti byl zjištěn zdvojený dutý systém pravé ledviny a močovodu. Na základě předcházejících vyšetření a podle následné dispenzarizace na nefrologickém oddělení nebyly prokázány známky porušení funkce ledvin. Dále bylo provedeno psychologické a psychiatrické vyšetření, které prokázalo úzkostný syndrom u premorbidně simplexní, senzitivní a psychoastenické osobnosti. Při jednáních nebyly prokázány známky psychotického postižení, těžší deprese a úzkosti, stěžovatelka byla správně orientována všemi kvalitami. Stěžovatelka se dále od roku 2001 léčila pro kombinovanou poruchu imunity, dle posledních nálezů došlo vlivem cílené imunomodulační léčby ke stabilizaci a snížení frekvence respiračních infekcí. Pro chronické polymorfní obtíže s převahou chronické únavy nebyl nalezen organický podklad. Uvedené závěry odpovídají lékařskému nálezu MUDr. J. H. ze dne 29. 7. 2003 (specializovaná ordinace alergologie a pediatrie v Praze 4) a nejsou ani v rozporu s předcházejícími zprávami z 21. 3. 2002 a 20. 5. 2003, které popisují subjektivní obtíže stěžovatelky a způsob dalšího léčení.

Posudková komise tedy konstatovala, že ve stěžovatelčině případě jde o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jako rozhodující příčinu stanovila kombinovanou poruchu imunity provázenou infekčními projevy (záněty horních cest dýchacích). Jedná se o postižení uvedené v kapitole III., odd. A, položka 5 přílohy č. 2 k vyhlášce č. 284/1995 (kombinované poruchy imunity provázené vleklými nebo recidivujícími infekčními projevy, s podstatným snížením celkové výkonnosti organismu), kde je pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti dán v rozmezí 20 - 40 %. Komise stanovila pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti u stěžovatelky na 22 %, což odpovídá stupni poruchy imunity s funkčními výsledky, které nebyly tak závažné, aby odpovídaly vyššímu hodnocení. Při tom komise přihlédla i k vrozené anomálii ledviny bez poruchy funkce a k úzkostnému syndromu. Komise uzavřela, že k datu vydání rozhodnutí stěžovatelka nebyla plně invalidní podle § 39 odst. 1, ani částečně invalidní podle § 44 odst. 1 a 2 zákona č. 155/1995 Sb. Stěžovatelka byla schopna vykonávat nekvalifikované práce, mohla se uplatnit ve službách, zaučit se obsluze jednoduchých strojů. Nevhodné pro ni jsou těžké fyzické práce či práce v nepříznivých klimatických podmínkách a infekčním prostředí.

Krajský soud v odůvodnění svého rozsudku na uvedené lékařské závěry odkázal s tím, že komise se vypořádala se stěžovatelčím zdravotním stavem od posledního znaleckého posouzení v roce 1998 až po dobu rozhodnou, přičemž posudek je úplný, dostatečně zdůvodněný, vypracovaný v řádném složení komise, za účasti stěžovatelky a odborných lékařů. Z těchto důvodů neshledal soud důvod k doplnění dokazování o znalecký posudek. Soud proto žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Nejvyšší správní soud se napadeným rozsudkem krajského soudu zabíral v rozsahu a z důvodů v kasační stížnosti uvedených, jak mu přikazuje § 109 odst. 2, 3 s. ř. s., a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatelčiny námitky se dotýkají posouzení jejího zdravotního stavu z hlediska aplikace správného ustanovení právního předpisu (vyhlášky č. 284/1995 Sb.) posudkovou komisí, o jejíž závěry se opřel krajský soud. Tuto námitku tak lze podřadit § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., podle něhož lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní předpis, popř. je sice aplikován správný právní předpis, ale tento je nesprávně vložěn.

Nejvyšší správní soud předně konstatuje, že invalidní důchod jako dávka důchodového pojištění je důchodem podmíněným existencí dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a rozhodnutí soudu se opírá především o odborné lékařské posouzení, jež je v řízení soudním primárně zákonem (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení) svěřeno Ministerstvu práce a sociálních věcí, které za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Tyto posudkové komise jsou oprávněny nejen k celkovému přezkoumání zdravotního stavu a dochované pracovní schopnosti pojištěnců, rovněž však k posouzení poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti a k zaujetí posudkových závěrů o plné či částečné invaliditě, jejím vzniku, trvání či zániku. Tyto posudky pak soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených § 132 občanského soudního řádu se zřetelem k § 64 s. ř. s., přitom však takový posudek, který zcela splňuje požadavek celistvosti, úplnosti a přesvědčivosti, bývá zpravidla důkazem stěžejním. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky posudkových komisí spočívá pak v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především pak s těmi, které namítá účastník soudního řízení uplatňující nárok na důchod podmíněný dlouhodobým nepříznivým zdravotním stavem, jakož i v tom, zda podaný posudek obsahuje náležité odůvodnění posudkového závěru tak, aby byl tento závěr přesvědčivý pro soud, který nemá ani nemůže mít odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity (ať plné či částečné) závisí především. Důležitým pravidlem, které nutno zvláště zdůraznit, je § 75 odst. 1 s. ř. s., jež stanoví, že při přezkoumání rozhodnutí soud vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. To znamená, že posudková komise ministerstva musí ozřejmit své závěry právě ve vztahu k období, kdy bylo vydáno rozhodnutí o zamítnutí žádosti o změnu částečného invalidního důchodu.

Krajský soud v Praze proto nepochybil, pokud vycházel ve svém rozhodnutí z posudku Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí. Z hlediska výše naznačených požadavků na úplnost a přesvědčivost posudku se posudková komise ministerstva obsáhle a podrobně vyjádřila ke zdravotnímu stavu stěžovatelky a své závěry přesvědčivě odůvodnila. V jejích závěrech nejsou žádné rozpory, které by vyžadovaly ze strany krajského soudu další dokazování. Z posudkového výroku i jeho odůvodnění je pak

zcela zřejmé, v jaké míře a z jakého důvodu byla stanovena míra poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti. V posudkovém zhodnocení jsou zohledněny zprávy ošetřujících lékařů, nelze tedy dovést, že by tyto byly posudkovou komisí ignorovány.

Nejvyšší správní soud neshledal v postupu Krajského soudu v Praze žádné pochybení, a proto tuto námitku neshledal důvodnou.

Stěžovatelka se dále domáhá vyhotovení znaleckého posudku, což lze podřadit pod důvody kasační stížnosti uvedené v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., podle něhož lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost. K tomu Nejvyšší správní soud v souladu se svou konstantní judikaturou konstatuje, že tomuto důvodu nelze ve věci týkající se dávky důchodového pojištění podmíněné zdravotním stavem přisvědčit, jestliže žalovaná ve svém rozhodnutí vycházela z posudku podaného posudkovým lékařem příslušné správy sociálního zabezpečení (k tomu srov. rozsudek publikovaný pod č. 176/2004 Sb. NSS). Krajský soud proto nepochybil, když vzhledem k výše uvedenému neshledal potřebu provádění dalšího důkazu ve formě znaleckého posudku.

Kasační stížnost byla proto jako celek zamítnuta poté, co byla shledána nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s).

O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1, 2 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla v řízení úspěch, proto jí právo na náhradu nákladů řízení nepřísluší. Žalovaná, ač byla v řízení úspěšná, takové právo nemá ze zákona.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. září 2006

JUDr. Bohuslav Hnízdl
předseda senátu